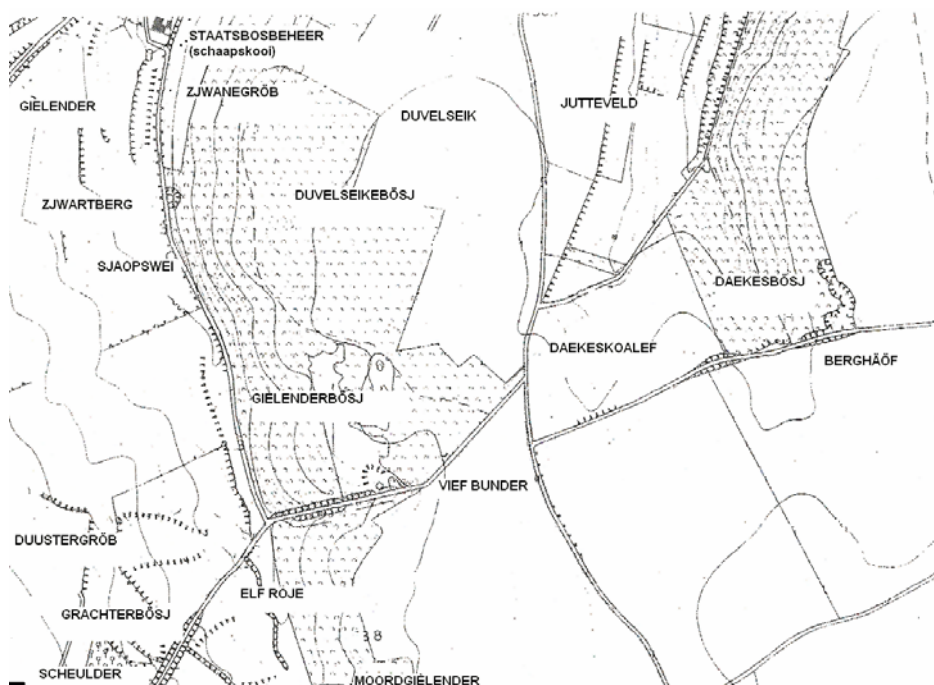

Veldnamen in het zuidelijk deel van d'r Gièlender en het plateau naar d'r Berghäöf

Enkele veldnamen in het achterste deel van d'r Gièlender zijn op voorhand duidelijk. Dat het bos naar zijn ligging genoemd wordt is tamelijk logisch en het begrip Schaapswei is ook goed te begrijpen. Zjwartberg kan te maken hebben met de grondsoort. Zjwanegröb, achter de huidige gebouwen van Staatsbosbeheer, is een klassieke veldnaam, waarschijnlijk gekozen op grond van het feit, dat deze dieren er ooit huisden.

Verderop, richting Scheulder, is er een perceel dat Duustergröb heet, gelegen aan een niet meer gebruikte laag gelegen veldweggetje achter hoeve Cultura het dal in. En de veldnaam Grachterbösj verwijst naar een niet meer bestaand bosperceel aan de steile gracht naar Scheulder, die we nu de Gerendalsweg noemen. In een akte van 18 december 1760 spreekt over deze weg als een lijk- of processieweg van Scheulder naar het kerkhof van Wylre, van Berghäöf over d'r Doa Man naar beneden. (LvV 15 januari 1968)*. De venijnige hellin-

gen hebben toen waarschijnlijk van elke begrafenis een moeizame onderneming gemaakt.

De naam Elf Roje is gebaseerd op de oppervlakte van het perceel (roeden). Verderop liggen nog Op de Pruuk en d'r Taore, volgens sommigen zo genaamd op grond van hun ligging op de kop van het dal. Daar vinden we ook d'r Moordgiëlender. Vroeger (o.a. door pastoor Welters) werd bij deze naam verwezen naar de veldslag tussen Eburonen en de Romeinse veldheer Cotta, waarbij men dan een link naar de grote aantallen gesneuvelden legde. Intussen is zeker dat deze veldslag hier niet kan hebben plaats gevonden, waarmee deze naamsverklaring op losse schroeven staat.

De namen van het perceel Duvelseik en de daarbij gelegen Duvelseikenbösj worden wel verklaard met een verwijzing naar vroeger bijgeloof, dat een sinistere aanwezigheid van duivelse machten op deze plek voor waar hield.

Zjwanegröb
(met op de achtergrond de Duvelseikenbösj)

Vlak daarbij, ten oosten van de Luutewaeg, ligt het Jutteveld. Voor deze naam wordt een interessante verklaring gegeven – de historische juistheid daarvan is nog te onderzoeken. In Geulrand 1984 (nr.5, pag. 73/77) beschrijft Louis Lemmerling deze verklaring. De naam komt van een vroegere eigenaar. Is dat zo dan is deze naam zeven eeuwen oud. Een zekere Godefridus Keuterken, schepen van Maastricht zou een aanzienlijk grondbezit gehad hebben, o.a. in Schin op Geul. Hij stierf kinderloos waardoor zijn bezit overging op zijn twee zusters, Oda en Jutta. De man van Oda, Johannes van Mere (Mheer) eigende zich alles toe, waarop het adellijk stift van Houthem, waar Jutta als kloosterzuster was ingetreden, in 1289 een rechtsgeding aanspande om haar deel terug te verwerven. De man van Mheer verloor het proces en Jutta kreeg haar goederen. Vandaar de naam: veld van Jutta.

Daekenskoelef en Daekensbösj verwijzen ook naar de naam van een vroegere eigenaar en Vief Bunder is weer op oppervlakte gebaseerd.

Langs en door het gebied loopt de Luutewaeg. Over de benaming van deze weg handelt een artikel van Huub Duijzings in Geulrand 1988 (nr.23, pag. 61). Hij vertelt dat de “Luytenweg” in de zestiende eeuw vermeld wordt als Luycx-schen weg, de weg naar Luik. De weg sluit aan op de Kinkersweg in Sibbe (kinkers waren graanhandelaren of -transporteurs). De naam is later waarschijnlijk verbasterd, misschien naar een familienaam, zegt hij. Daaraan voegt hij toe: “Overigens zijn (of waren er tot voor kort) mensen in Schin op Geul die nog wisten dat het verkeer naar Luik via deze weg plaats vond.” Een mooi verhaal, maar in een eerder artikel hadden we het al over de onbetrouwbaarheid van dit soort anekdotes en als er oudere dorpelingen ten tonele worden gevoerd, die zich een en ander nog kunnen herinneren, is wantrouwen op zijn plaats. Dat het Waalse Luik voor Strucht en Schin op Geul een algemene marktfunctie vervulde is onwaarschijnlijk. Laten we ons houden aan de beschrijving uit 1770, die van een stuk land aan deze weg zegt : “palende ten oosten de Landtstraet naar Aubel gaande”. De weg naar Aubel dus en laten we Luik maar vergeten.

Frans Vanmeulebrouk